

**ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання кафедри
англійської філології

№ 1 від 28 серпня 2020 року

Завідувач кафедри

 В. А. Ущина

ІСТОРІЯ МОВИ

СИЛАБУС

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Освітньо-професійна програма	Мова і література (англійська). Переклад
Форма навчання	Денна, заочна
Курс	I (денна), I (заочна)
Семестр	II (денна), II (заочна)

Луцьк 2020

I. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 (денна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова і література (англійська). Переклад Бакалавр	Нормативна
Кількість годин / кредитів 60 год. / 2 кредити		Рік навчання 1
		Семестр 2-ий
		Лекції 16 год.
		Практичні (семінарські) 10 год. Консультації 4 год.
		Самостійна робота 30 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Форма контролю: залік
Мова навчання		англійська

Таблиця 1а (заочна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова і література (англійська). Переклад Бакалавр	Нормативна
Кількість годин / кредитів 60 год. / 2 кредити		Рік навчання 1
		Семестр 2-ий
		Лекції 6 год.
		Практичні (семінарські) 6 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Самостійна робота 40 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		англійська

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Лесик Ірина Валеріївна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент кафедри англійської філології
Посада	доцент
Контактна інформація	моб. т. (095)5179852 ilesyk@eenu.edu.ua,

	ivlesyk71@gmail.com
Дні занять	(посилання на електронний розклад) Очні консультації: в день проведення лекцій / семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на електронні скриньки, зазначені в силабусі.

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу. Навчальна дисципліна «Історія мови» побудована з урахуванням результатів новітніх досліджень в галузі загального мовознавства і германістики. В основу курсу покладено досягнення сучасної лінгвістичної думки щодо проблеми історизму в мові, механізму розвитку мовних систем, синхронії та діахронії мовних явищ, взаємозв'язку та взаємодії окремих підсистем мови, системного підходу до опису мовних змін.

Зміст дисципліни включає основні концепції та теорії еволюції англійської мови, особливості розвитку усіх рівнів англійської мови на різних історичних етапах. Предметом вивчення навчальної дисципліни є змінний характер англійської мови протягом її історичного розвитку.

2. Пререквізити. Курс «Історії мови» логічно і змістовно пов'язаний з попередніми навчальними дисциплінами «Вступ до мовознавства», «Вступ до германської філології», «Лінгвокраїнознавство країни основної мови».

До *постреквізитів* (дисциплін, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються в процесі вивчення історії мови) належать історія літератури країни основної мови, лексикологія, теоретична граматика, теоретична фонетика, стилістика, загальне мовознавство.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни. Метою курсу є формування у студентів уявлення про еволюцію англійської мови під впливом внутрішніх і зовнішніх чинників мовного розвитку, що сприяє глибшому розумінню студентами структури та системи сучасної англійської мови не як набору правил і винятків, а як результату низки історичних змін.

Завдання навчальної дисципліни:

- засвоїти основні відомості про походження англійської мови та її місце серед інших мов індоєвропейської сім'ї;
- показати зв'язок історії мови з історією етносу, роль екстралінгвістичних чинників у розвитку мови;
- проаналізувати формування системи англійської мови в різні історичні періоди на фонетичному, лексичному, морфологічному і синтаксичному рівнях;
- довести студентам, що знання історії англійської мови полегшує розуміння багатьох мовних явищ сучасної англійської мови.

4. Результати навчання (компетентності). Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей, а саме:

Загальні компетентності:

- здатність аналізувати й оцінювати сучасні наукові досягнення в галузі філологічних дисциплін;
- здатність здійснювати пошук, обробку, систематизацію та інтерпретацію загальнонаукової інформації з різних джерел, породжувати нові ідеї для вирішення наукових і практичних завдань, зокрема у міждисциплінарних галузях;
- здатність орієнтуватися в інформаційних та інтернет-джерелах, працювати з бібліотечними фондами, критично ставитись до отриманої інформації, усвідомлювати важливість суб'єктивної позиції в інформаційному просторі;
- здатність складати план, тези; формулювати (усно і на письмі) основну ідею повідомлення; підготовлювати та робити розгорнуті повідомлення, доповіді, презентації;
- здатність працювати у науковій групі, дотримуючись етичних норм та академічної доброчесності.

Фахові компетентності:

- здатність інтерпретувати й зіставляти мовні явища різних періодів (давньоанглійського, середньоанглійського та ранньонорманського) розвитку мови, використовуючи методику порівняльно-історичного аналізу та пояснити особливості усіх рівнів англійської мови на різних етапах її розвитку;
- здатність розуміти сутність лексичних, граматичних та фонетичних змін у їхньому взаємозв'язку та взаємозалежності;
- здатність пояснити лінгвістичні процеси, що відбуваються в мові, враховуючи зв'язок з історією розвитку суспільства;
- здатність використовувати набуті знання з історії англійської мови для аналізу фонетичних, орфографічних і лексико-граматичних явищ сучасної англійської мови з метою кращого їх розуміння та засвоєння;
- здатність пояснити статус, поширеність, специфіку та унікальність сучасної англійської мови з огляду на історичні причини та тенденції;
- здатність використовувати у професійній діяльності знання з історії англійської мови.

5. Структура навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Історія мови» складається з двох змістових модулів відповідно кількості кредитів, передбачених навчальним планом на вивчення дисципліни протягом семестру.

Таблиця 2 (Денна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекц.	Практ. (Семін.)	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти вивчення історії англійської мови. Стародавня англійська мова.						
Тема 1. Основні методологічні та лінгвістичні положення курсу. Періодизація історії англійської мови	5,25	2	1	2	0,25	ДС + ДБ + РК / 4

Тема 2. Історичні умови формування давньоанглійської мови. Пам'ятки давньоанглійської писемності	5,25	1	1	3	0,25	ДС + ДБ + РК / 4
Тема 3. Фонетична будова давньоанглійської мови	5,25	1	1	3	0,25	ДС + ДБ / 4
Тема 4. Морфологічна та синтаксична будова англійської мови давньоанглійського періоду	8	2	2	3	1	ДС + ДБ + РК / 4
Тема 5. Словниковий склад англійської мови давнього періоду і його розвиток	6,25	2	1	3	0,25	ДС + ДБ + РК / 4
Разом за модулем 1	30	8	6	14	2	20
Змістовий модуль 2.						
Огляд історії розвитку англійської мови в середній та новий період						
Тема 6. Історичні передумови мовних змін в середньоанглійський період. Діалекти	3,75	1	0,5	2	0,25	ДС + ДБ + РК / 3
Тема 7. Фонетична будова англійської мови середнього періоду. Система орфографії	3,75	1	0,5	2	0,25	ДС + ДБ + РК / 2
Тема 8. Морфологічна та синтаксична будова англійської мови середнього періоду	3,75	1	0,5	2	0,25	ДС + ДБ + РК / 3
Тема 9. Характерні риси словникового складу середнього періоду	3,75	1	0,5	2	0,25	ДС + ДБ + РК / 2
Тема 10. Основні історичні події нового періоду. Утворення національної мови	3,75	1	0,5	2	0,25	ДС + ДБ + РК / 3

Тема 11. Фонетична будова англійської мови нового періоду. Система орфографії	3,75	1	0,5	2	0,25	ДС + ДБ + РК / 2
Тема 12. Морфологічна та синтаксична будова англійської мови нового періоду	3,75	1	0,5	2	0,25	ДС + ДБ + РК / 3
Тема 13. Словниковий склад англійської мови нового періоду	3,75	1	0,5	2	0,25	ДС + ДБ + РК / 2
Разом за модулем 2	30	8	4	16	2	20
Усього годин	60	16	10	30	4	

Таблиця 2а (Заочна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекц.	Практ. (Семін.)	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Тема 1. Основні методологічні та лінгвістичні положення курсу. Періодизація історії англійської мови	5,5	1	1	4	0,5	ДС + ДБ + РК / 4
Тема 2. Історичні умови формування давньоанглійської мови. Пам'ятки давньоанглійської писемності	5	0,5	0,5	3	0,5	ДС + ДБ + РК / 4
Тема 3. Фонетична будова давньоанглійської мови	5,5	0,5	0,5	3	1	ДС + ДБ + РК / 4
Тема 4. Морфологічна та синтаксична будова англійської мови давньоанглійського періоду	6	0,5	0,5	3	1	ДС + ДБ + РК / 4
Тема 5. Словниковий склад англійської мови давнього періоду і його розвиток	6	0,5	0,5	3	1	ДС + ДБ + РК / 4
Разом за модулем 1	28	3	3	16	4	20

Тема 6. Історичні передумови мовних змін в середньоанглійський період. Діалекти	5	0,5	0,5	3	0,5	ДС + ДБ + РК / 3
Тема 7. Фонетична будова англійської мови середнього періоду. Система орфографії	4	-	0,25	3	0,5	ДС + ДБ + РК / 2
Тема 8. Морфологічна та синтаксична будова англійської мови середнього періоду	4	0,5	0,25	3	0,5	ДС + ДБ + РК / 3
Тема 9. Характерні риси словникового складу середнього періоду	4	0,5	0,5	3	0,5	ДС + ДБ + РК / 2
Тема 10. Основні історичні події нового періоду. Утворення національної мови	4	0,5	0,5	3	0,5	ДС + ДБ + РК / 3
Тема 11. Фонетична будова англійської мови нового періоду. Система орфографії	4	-	0,25	3	0,5	ДС + ДБ + РК / 2
Тема 12. Морфологічна та синтаксична будова англійської мови нового періоду	3,5	0,5	0,25	3	0,5	ДС + ДБ + РК / 3
Тема 13. Словниковий склад англійської мови нового періоду	3,5	0,5	0,5	3	0,5	ДС + ДБ + РК / 2
Разом за модулем 2	32	3	3	24	4	20
Усього годин	60	6	6	40	8	

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Таблиця 3

Тема	Кількість годин		Питання для самостійного опрацювання
	денна форма	заочна форма	
Тема 1. Основні методологічні та лінгвістичні положення курсу. Періодизація історії англійської мови	3	4	Походження англійської мови. Індоевропейська мовна сім'я. Лінгвістичні особливості германських мов. Прото-германська мова

Тема 2. Історичні умови формування давньоанглійської мови. Пам'ятки давньоанглійської писемності	2	3	Особливості діалектів у давньоанглійській період. Мерсійський діалект. Нортумбрійський діалект. Кентський та вессекський діалекти
Тема 3. Фонетична будова давньоанглійської мови	2	3	Проблема історичних особливостей звукової системи давньоанглійської мови
Тема 4. Морфологічна та синтаксична будова англійської мови давньоанглійського періоду	2	3	Проблема порядку слів у реченні давньоанглійського періоду
Тема 5. Словниковий склад англійської мови давнього періоду і його розвиток	2	3	Різні шляхи поповнення словникового складу давньоанглійської мови
Тема 6. Історичні передумови мовних змін в середньоанглійський період. Діалекти	3	3	Розвиток писемної літератури, написаної діалектами. Основні писемні пам'ятки середнього періоду та їх коротка характеристика
Тема 7. Фонетична будова англійської мови середнього періоду. Система орфографії	2	3	Зміна ритму слова та відображення цієї зміни в сучасній англійській мові
Тема 8. Морфологічна та синтаксична будова англійської мови середнього періоду	2	3	Розвиток складного речення та системи підрядності. Зміна в системі кореляції та утворення нових підрядних сполучників
Тема 9. Характерні риси словникового складу середнього періоду	3	3	Стилістична диференціація слів французького та англійського походження. Утворення нових слів за допомогою афіксації і словоскладання
Тема 10. Основні історичні події нового періоду. Утворення національної мови	3	3	Загальнонародний характер англійської мови. Збереження місцевих діалектів і їх соціальний статус. Поширення англійської мови у світі внаслідок колонізації
Тема 11. Фонетична будова англійської мови нового періоду. Система орфографії	2	3	Історичне обґрунтування поділу на закриті та відкриті склади і його значення для навчання орфографії. Проекти реформ англійської орфографії та їх обмежений характер

Тема 12. Морфологічна та синтаксична будова англійської мови нового періоду	2	3	Широке використання дієслів із післялогами. Зміна структури і типології словосполучень. Установлення непорушного порядку слів у реченні.
Тема 13. Словниковий склад англійської мови нового періоду	2	3	Розвиток нових словотвірних моделей. Зміна значень слів
Разом:	30	40	

Враховуючи специфіку навчального курсу самостійна робота передбачає: підготовку до семінарських занять та самостійне опрацювання тем; виконання практичних завдань у позааудиторний час; систематизацію вивченого матеріалу для написання модульних контрольних робіт, підсумкових робіт.

IV. Політика оцінювання

При вивченні навчальної дисципліни «Історія мови» студент виконує завдання згідно з навчальним планом та відповідно до програми силабусу, що включають відвідування лекцій, опрацювання інформаційних джерел та літератури, підготовку до семінарських занять.

Результатом підготовки до семінарського заняття повинно бути: володіння понятійно-категоріальним апаратом дисципліни, уміння аргументовано викласти певний матеріал та навести наочні приклади для підтвердження теоретичного матеріалу, активна участь у загальній дискусії, змістовні доповнення та коментарі відповідей інших студентів, вміння аналізувати історичні процеси трансформації англійської мови, презентація власних навчальних пошуків.

Присутність студентів на лекційних та семінарських заняттях є обов'язковою. Пропущені з поважних причин заняття можуть бути відпрацьовані на консультаціях. Недопустимими є запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання.

Поточний контроль має на меті визначення рівня компетентності студентів під час проведення лекційних та практичних занять і реалізується у формі опитування, виступів на заняттях, виконання тестів, перевірки виконаних студентами науково-дослідних пошукових (самостійних) завдань. Максимальна кількість балів за результатами поточного оцінювання становить 40 балів.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль відбувається у формі письмового заліку. Підсумкова (залікова) контрольна робота охоплює матеріал усього курсу та змістовно структурована завданнями різного рівня складності, з яких 20 – тестові завдання множинного вибору та 10 – тестові завдання відкритого типу. Максимальна кількість балів за підсумковий контроль – 60.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг студент може дібрати бали за результатами усного опитування.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 – 74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основний перелік:

1. Аракин В. Д. Очерки по истории английского языка / Аракин В. Д. – М.: Высшая школа, 1983. – 56 с.

2. Верба Л.Г. Історія англійської мови. Посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів / Верба Л.Г. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. – 304 с.
2. Хаймович Б. С. Стислий курс історії англійської мови / Хаймович Б. С. – К.: Наукова думка, 1998. – 66 с.
3. Barber C. The English Language: A Historical Introduction / Barber C. – Cambridge University Press, 2000. – 299 p.
4. Baugh A. A History of the English Language / A. Baugh, T. Cable – London: Routledge, 2002. – 447 p.
5. Hogg R. A History of the English Language / R. Hogg, D. Denison. – Cambridge University Press, 2006. – 495 p.
6. Rastorgueva T.A. History of English / Rastorgueva T.A. – Moscow, 2003. – 347 p.

Додатковий перелік:

1. Расторгуева Т.А. Очерки по исторической грамматике английского языка / Расторгуева Т.А. – М.: Астрель, 2000. – 76 с.
2. Шахрай О.Б. Короткий історичний довідник з фонетики і морфології англійської мови / Шахрай О.Б. – К.: Наукова думка, 1989. – 56 с.
3. Ярцева В.Н. Исторический синтаксис английского языка / Ярцева В.Н.. – М.: Наука, 1999. – 35 с.
4. Ярцева В.Н. Историческая морфология английского языка / Ярцева В.Н. – М.: Наука, 1997. – 45 с.
5. Ярцева В.Н. Развитие национального литературного английского языка / Ярцева В.Н. – М.: Просвещение, 1997. – 87 с.
6. Fisiak J. An Outline History of English. Vol. 1. External History / J. Fisiak – Poznan, 1993. – 58 p.
7. The Cambridge History of the English Language. Vol. 1-2. – Cambridge: CUP, 1992. – 987 p.
8. Jespersen O. Growth and Structure of English / O. Jespersen – N.Y., 1999. – 69 p.

9. Nist J. A Structural History of English / J. Nist – Oxford, 2001. – 89 p.